

BİR MEMLEKETTE ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİNİN DURUMU

Çev. : M. An'açan

Bu makale, bir memlekete bir yıl için gönderilen ve orada kütüphanelerle meşgul olan bir Unesco mütehassısının raporundan alınmıştır; bu mütehassısın hükümlerinin bu mevzudaki ciddiyetinden dolayı, bahis konusu memleketin isminin verilmemesi uygun görülmüştür. Bununla beraber burada açıklanan durum, üniversite kütüphaneleri, yazarın bu özel araştırması sonucunda kaleme aldığı telkinlerden faydalanabileceği diğer memleketlerle müşterek önemli noktaları gösterir.

Bu makalenin ait olduğu memleket, takdire değer bir çalışma ve oldukça çok kredi ile, üniversitelerinin gelişmesine ve yüksek öğretim düzeyinin yükselmesine çalışmaktadır. Hepsi özerkli olan üniversiteleri, öğretim üyelerinin atanmasında olduğu kadar öğretimin ve araştırmanın yönetilmesinde de tam bir bağımsızlığa sahiptirler. Fakat bu bağımsızlık pahalıya mal olmakta, öğretimin gelişmesini ve planifikasyonu konusunda izlenen ulusal yol prensiplerine uygun olmadığı za- inan lüzumsuz israfa yol açmaktadır. Üniversite kütüphaneleri konusunda da aynı şekilde, çabaların israfı görülür. Bu kütüphanelerde koleksiyonlar ve teknik ba- zı bağlar, aralarında etkili ve ekonomik bir ağı kurulmasına yardım edecektir.

Bütün memlekette, bir üniversite kütüphanesinin başlıca rolü, Üniversitenin öğretim ve araştırma programı hizmetinde bir çalışma aracı olmaktır. Ele alınmış olan memleketin bir çok Üniversiteleri aşağıda belirtilen sebeplerden dolayı bu rolü oynayamamaktadırlar.

1 — Her Üniversitenin iç örgütünün noksanlığı, memleketin çeşitli Üniversite kütüphaelerinin faaliyetleri arasında bir bağın olmayışı,

2 — Halen muvakkat olan, kullanışsız yerin, eşyanın, teçhizatın çok zaman yetersizliği,

3 — Kütüphane için kabul edilmiş, fena bir mali sistemin idaresinde olan kredinin azlığı,

4 — Ücretlerin azlığı sebebiyle kalifiye personel kıtlığı,

5 — Tabiatıyla yukarıda 2,3 ve 4. maddelerdeki eksikliklere geniş ölçüde bağlı olarak uygulanmakta olan kütüphanecilik tekniğinin kifayetsizliği,

6 — Kütüphanelerden yeteri kadar istifade edilememesi.

Bu istifade, sadece ulusal dildeki eserlerin mevcudiyetine ve bu eserlerin Üniversite kütüphanesinde okuyucuların emrinde olmasına değil, profesörlerin, öğrencilerine kitaplardan faydalanma şeklini öğretme ölçüsüne de bağlıdır.

Sırasıyla bu meselelerin her birini ve özellikle bahis konusu memleketi ele alalım.

Organizasyon :

Üniversite kütüphaneleri arasında işbirliği :

Hakikatte genel bir işbirliği yoktur. aralarında. Milli Eğitim Bakanlığında

bir komite üniversitelerin ihtiyaçları ve çalışmaları ile meşgul olur, fakat kütüphaneler arasındaki işbirliği ve üniversite kütüphaneleri servisleri arasındaki bağın sağlanması gibi özel bir mesele ile meşgul olamaz. Yüksek mevkilerde olan memurlar bile demokratik eğitim araçları olarak henüz kütüphanelerin faydasını tam olarak anlayamamaktadırlar, böylece Milli Eğitim Bakanlığı bir yol göstermedikçe üniversite profesörlerinin, kitaplardan geniş ölçüde faydalanmak hususundaki gevşekliklerini bırakabilecekleri ve üniversitelerde kütüphanelerin oynadığı rolün anlaşılmasına başlanacağı pek az ihtimal dahilindedir.

Üniversitelerde, bazı memleketlerde olduğu gibi, bir ödenek komitesi kurularak belki bu mesele halledilebilir; böyle bir komitenin çeşitli üniversiteler arasında resmi krediyi dağıtmak, bu kredinin belli bir yüzdesinin her kütüphaneye kullanılmasına nezaret etmek gibi bir görevi olabilir; ekonomik amaçlarla üniversite kütüphaneleri arasında bir bağın kurulmasını teşvik edebilir ve her üniversitede merkezileşmiş kütüphanenin çeşitli servislerinin idaresini sağlayabilir. Bu ödenek komiteleri özerkli kuruluşlar olup kıymetli eğitimcilerden teşekkül eder, üniversitelerle Milli Eğitim bakanlığı arasında vasıta ödevini görürler, doğrudan doğruya üniversitelerle meşgul olmazlar, sadece onlara resmi kredileri dağıtır ve genişleme plânlarını düzenlerler.

Böyle bir sistem, resmi makamların müdahalesini önleyerek üniversitenin özgürlüğünü korur ve üniversitelerin gelişmesi için elzem olan bağı sağlar.

Üniversite Kütüphaneleri arasında bağ kuruluşu.

Üniversitelerin çoğunda, fakültelerin ve çeşitli enstitülerinin ve bunlara bağlı olarak kütüphanelerinin özgürlüğü o şekilde gelişmiştir ki aralarında hiçbir bağ yoktur, bu durum pahalıya mal olan lüzumsuz tekrarlamalara ve insan enerjisinden pek o kadar istifade edilmemesine sebep olur.

Ne üniversite merkezî kütüphanesi, ne şef kütüphanecisi ve ne de bağ ödevini gören komitesi olan bir başşehirin üniversitesi bu hususta iyi bir örnek teşkil eder. Aslında, fakültelerden birisinin kütüphanesi merkezî kütüphane rolündedir, fakat aslında bu rolün gerektireceği görevlerden hiçbirini yerine getirmez: Üniversitenin merkezinde yerleşmiş değildir. Kitap satın alınması ve kataloglanması gibi merkezileşmiş işlerden hiçbirini de yapmaz. Diğer fakültelerin her birinin de bir veya çok sayıda kendi kütüphaneleri vardır. Bu fakültelerden birisi, ayrı bir fakülte kütüphanesine sahip olmayıp, herbiri iyi yetişmiş elemanı olmayan, kendi tekniğini uygulayan altı enstitü kütüphanesine sahiptir. Diğer bir fakültenin kütüphanesi de aynı yapıda olup, birbirinden tamamiyle ayrı olan yirmi kadar enstitü kütüphanesinden ibarettir.

Bir üçüncü fakültede bir merkezî kütüphane olduğu gibi, bu merkezi kütüphanenin kontrolünde olmayan dört ayrı enstitü kütüphanesi bulunur. Bir dördüncü fakülte, hepsi bağımsız otuzdan fazla kütüphaneye sahiptir, buralara kitap ve periyodikler o kadar çok gelir ki bir çoğu yerlerde yığınlar teşkil eder. Bu Üniversitenin kütüphanelerinin pek çoğu dışarıya çok az sayıda kitap verir, bu usulün öğrencilere uygulanmasının doğru olmadığını düşünen bazı kütüphaneler ise yalnız profesörlere kitap verme işini sınırlandırmışlardır.

Binlerce öğrencisi olan bir başka üniversite merkezi bir kütüphaneye sahiptir, fakat yıkılma tehlikesi gösteren eski bir binaya yerleşmiştir ve eserlerden

bir kısmı bir fakülte kütüphanesinde muhafaza edilmek zorundadır. Birbirinden farklı fakülte ve enstitü kütüphaneleri de mevcuttur, fakat merkezi kütüphane müdürünün bunlar üzerinde hiç bir yetkisi olmadığı gibi genel direktifler verecek bir kütüphaneler komitesi de yoktur. Fakültenin hiçbir kütüphanesi dışarıya kitap vermez, kataloglama ve sınıflama metedları arasında bağ olmadığı kadar bir birlik te yoktur.

Bununla beraber, bu memlekette, modern tekniğin ışıklarının köhneleşmiş yapılara nüfuz etmeğe başladığı yeni kurulmuş üniversiteler mevcuttur.

Teknik üniversitelerden birisi bu isme lâyık bir kütüphane servisinin çekirdeğine mâliktir. Aşağı yukarı 3000 öğrencisi, 300 profesörü olan bu üniversite, üniversite içinde yerleşmiş ve yakında sırf kendisine ayrılmış yeni bir binaya nakledilecek olan merkezi bir kütüphaneye sahiptir. Kitapların raflarda daima geliş sırasına göre tanzim edilmelerine rağmen, metodik bir katalog da mevcuttur. Personel, onlu sınıflamada çalışan bir fakülte kütüphanecisi ve uzun yıllar milli kütüphanede çalışmış, yetişmiş bir kütüphaneciden ibarettir. Üniversite yeni bir merkezî binada yerleşeceğine ve fakülte kütüphaneleri daima dağınk çalışma eğiliminde olduklarından üniversite idaresi, kütüphaneler müdürü olarak iyi yetişmiş ve istenen tecrübeye sahip bir şahsı seçmekte büyük isabet eder. Bu şahıs, yeni binanın plânları hakkında fikrini söylemeye ve çeşitli kütüphaneleri daha faydalı olacak bir bütün halinde kaynaştırmak için gayret göstermeye teşvik edilir.

Hulâsa, çok yeni kurulmuş bir üniversitede, fakültelerin çoğu için geniş yerler düşünülmüş, fakat maalesef plânlarda kütüphane için bina gösterilmemiştir. Bunu mazur göstermek için ileri sürülen sebep te, diğer binalar çok geniş olduğundan bir kütüphane inşa etmek için mali imkânların elvermediğidir.

Bu görüş eksikliğine ve kütüphaneler arasında işbirliğinin olmayışına nasıl çare bulunabilir?

Halk kütüphanesi veya üniversite kütüphanesi olsun, bütün kütüphaneler, aynı olan bazı hizmetler mevcuttur ki, kalıfî bir personeli olan bir merkez kütüphanesi tarafından en verimli ve en ekonomik şekilde yerine getirilebilir. Bunlar, kitap alım işi, kataloglama ve sınıflama, materyel ve malzeme alım işi ve nihayet bu çeşitli hizmetleri görmekle yükümlü personelin tayini ve yetişmesi işleridir. Diğer taraftan, aynı bir üniversitenin her enstitüsü, profesörlerine ve öğrencilerine gerekli olan kitapları seçme yetkisine sahip olmayı arzu eder. Bu özgürlüğe hürmet edilir, fakat merkez kütüphanesinin kitap sipariş etmeği kitaplar geldikten sonra kataloglamayı üzerine alması daha uygundur, diğer kütüphaneler için de pratik ve hepsi için aynı olacak metotları uygulayarak bu işleri pek az bir çalışmayla yapabilir.

Bu iş ancak, her üniversitede bir şef kütüphaneci veya bütün kütüphane işlerini düzenlemek ve idare etmekle görevli bir kütüphaneler genel müdürü bulunursa yapılabilir. Bu memur çeşitli fakültelerin temsilcilerinden kurulu kütüphaneler komitesinin nasihatlarını dinlediği gibi gene de geniş yetkiye sahip olacaktır. Kütüphane hizmetleri, tıpkı su ve elektrik gibi lüzumlu olup rektörün veya üniversitenin başkanının otoritesine bağlı ortaklaşa hizmetlerdir. Kütüphaneler komitesinin yardımcısı olduğu şef kütüphaneci bu komiteye karşı sorumludur.

Kütüphaneler arasındaki zincirlemenin yapısı her yerde aynı olmayabilir; bu zincirlemenin anlamı duruma göre değişir. Bu sebeptendir ki fakültelerinin birbirinden bazan oldukça uzak olduğu eski üniversitelerde, merkezi kütüphane, bütün fakültelerin uyguladığı usullerin birliğini temin etmesi şartıyla, kataloglama ve sınıflamanın her fakülte kütüphanesi tarafından yapılması daha faydalı olabilir. Böyle bir durumda bu zincirleme, özel kütüphanelerin bağlanmasından meydana gelecek, bu kütüphanelerden herbiri kataloglama, sınıflama ve bunlardan istifadeyi gittikçe çoğaltmakla görevli bir kütüphaneciye teslim edilecektir. Bununla beraber, çeşitli fakültelerin kitap satın alınmasına ayırdıkları krediye ait karışık hesapların olduğu kadar, kitap siparişlerinin, yerli ve yabancı neşirlerle her türlü ilişkilerin tek sorumlusu olan merkezi kütüphane tarafından yapılması tercih edilmelidir. Her ne şekilde olursa olsun küçük enstitü kütüphaneleri, fakülte kütüphanelerinin tamamlayıcısı olmalıdırlar.

Kütüphaneler arasındaki ağı yapısı ne olursa olsun, şef kütüphaneci genel politikayı gözetmekle görevlidir. Profesörlerden kurulu kütüphaneler komitesinin desteği, rektörün veya üniversitenin başkanının tasvibi ile öğrencilerin doğrudan doğruya kitap raflarıyla temasına müsaade ederek ve onların mümkün olduğu kadar çok kitap almasını sağlayarak bu şef kütüphaneci, kitaplardan geniş ölçüde faydalanma imkânını çoğaltabilir. Kayıpları önlemek için konulmuş sıkı bir kontrol altında, öğrenciler eski kitaplardan faydalanabilirler ve serbestçe ödünç kitap alabilirler.

Yer, mobilya ve malzeme durumu

Üniversite kütüphaneleri çoğunlukla daha önceden kendileri için hazırlanmış binalarda yerleşmişlerdir. Genel olarak, diğer işlere ayrılmış bir binanın bir kısmını işgal etmişlerdir; bu durumda ise genişlemeleri ve durmadan artan koleksiyonlarına yer bulmaları imkânsızdır. Bir üniversitenin merkez kütüphanesi bu durumda olunca, ilerisi için görüşler çok sınırlı olacak demektir.

Bahis konusu memleketin çok büyük bir üniversitesinin merkez kütüphanesi halâ eski, harap bir binadadır, hatta bu yüzden öğrencilerin kitap okumak veya kitap ödünç almak için gelmelerine müsaade edilmez. Böylece kütüphanenin çok zengin olan fonu, faal olmayan ve kısır bir sermaye gibi faydasızdır. Bu üniversitede, bilhassa genişleme halinde olan, yeni bir bina için de bir tasarıya sahip bulunan, daha şimdiden 3000 den fazla öğrencisi olan teknik üniversitede olduğu gibi, acele olarak yeni bir merkez kütüphanesi yaptırmak lâzımdır. Fakat bu üniversitenin çeşitli kütüphane hizmetlerini bağlayacak bir şef kütüphanecisi olmadığı için, ileride kütüphaneler arasındaki ağı esasını teşkil edecek nüfuzlu bir merkez kütüphanesinin kurulmasının nasıl mümkün olabileceği sorulabilir. Diğer memleketlerdeki iyi üniversite kütüphaneleri hakkında bilgiye ve yalnız yer değil her şeyden önce yürürlükteki kütüphaneler sistemi ve ağı meselesini anlayış tarzı hakkında destekli fikirlere sahip olmaya büyük ihtiyaç vardır; yer planları zorumlu olarak buna göre yapılmalıdır.

En cesaret verici durum, henüz sadece iki fakültesi olan, memleketin en yeni kurulmuş üniversitelerinden birisinde mevcuttur. Çünkü üniversitenin kuruluşundan sadece altı yıl sonra merkezi bir kütüphanenin inşa edilmesine karar verilmiştir; iki fakültenin kütüphaneleri bu yeni binaya nakledilecektir.

Bunun aksine olarak modern diğer bir üniversitede kütüphaneler arasında tam bir bağın kurulabileceği imkânsız gibi görünür. Aslında genel plânlar yapılırken, üniversitenin diğer binaları için o kadar geniş yerler tasarlanmıştır ki bu kütüphane inşaatı için mali imkânlar kâfi gelmez. Korkulacak şey öğrencilerin kendi kitaplarını okumakla ve sınıf geçmek için derslerde tutulmuş notları ezberlemekle yetinmeleridir.

Mobilya ve malzeme konusunda memleket, son derece değişik bir manzara gösterir: hakikatte ne kalite, ne ölçü bakımından bir model mevcut değildir. Teknik materyel ile meşgul olacak kalifiye personel de yoktur, bundan dolayıdır ki üniversitelerden birisi iyi bir fotokopi ve mikrofilm malzemesine sahipken, teknişyen yokluğundan dolayı bunlardan istifade edilememektedir. Mevcut materyeli tesbit etmek en iyi usuldür ve böylece Ulusal Normalizasyon Enstitüsünün yardımıyla daha ilerlemiş memleketlerde yapılması denemelerden elde edilen prensipleri usulünce ele almak kolaylaşır. Çeşitli memleketlerde kütüphane eşyaları, raf ve diğer malzemenin boyutları üzerinde daha önce incelemeler yapılmıştır.

Finansman durumu :

Ele alınan memlekette üniversite kütüphanelerinin finansmanı iki güçlkle karşı karşıyadır; birincisi kitap satın alabilmek için yeter kredi elde edebilmek, ikinci si ise elde edilen bu kredileri mali yıl içinde uygun olarak kullanabilmektir.

Kitap ve dergi satın alabilmek için yeter kredi elde edilemiyorsa, bu; kütüphanelerin ihtiyaçlarının tam olarak belirtilmemesinden ve genel olarak ne merkezi bir kütüphane ve ne de bir şef kütüphaneci olmasındandır. Böylece kütüphanelerin fayda ve ihtiyaçları, olması lazım geldiği gibi gösterilmemekte; neticede kitap satın alınmasına ait bütçe her fakülte veya enstitü kütüphanesi için ayrı olarak düzenlemektir, bu durumda da çok defa aynı üniversite için de bu ayrı bütçeler arasındaki ilişkileri görebilme güçleşmektedir. Meselâ 17.000 den fazla öğrencisi bulunan memleketin en büyük üniversitesi 200.000 cilde yakkın eseri ve 14 kütüphaneciden ibaret bir personeli olan (harap ve tehlikeli bir yere yerleşmiş) merkezi bir kütüphaneye sahiptir, fakat kitap satın alınması için yılda 1500 dolar ayırır. Aynı üniversitede, Fakülte kütüphanelerinin en büyüğü, kitap satın alınması için gerekli krediyi aynı yolla elde eder; fakat bu ikisi arasında hiçbir idari bağ mevcut değildir. Merkezi kütüphane ve kütüphaneler komitesine sahip olmayan bir başka üniversitenin her fakültesinin kütüphanesinin ayrı bir bütçesi olup, bunun tutarı 1250 ile 9375 dolar arasında değişir. Bu fakültelerin en büyüğü, bütçesi en kabarık olanı, 5000 öğrenciye sahiptir, fakat öğrencilere dışarıya kitap vermez.

Her üniversitenin şüphesiz, bir şef kütüphaneci tayin ettikten, merkezi bir kütüphane kurduktan sonra, çeşitli fakültelerin kütüphaneleri arasında kredi dağıtımı için bir formül uygulaması temenni edilir. Böyle bir formül her fakültede okutulan derslerin ve uygulanan pedagojik metodların yapısında olduğu kadar, öğrencilerin ve profesörlerin sayısında da etkisini gösterir.

Bu memleketin üniversitelerinde, kütüphaneler için kabul edilmiş krediler aynı kısımda, aynı başlık altında hesaplanmadığından, kütüphanelerin giderleri hakkında toplu bir fikir edinmek son derece güçtür. Birleşmiş Devletlerde üniversite kütüphanelerinin yıllık giderleri toplamı (şüphesiz yatırım giderleri : yer

inşaası, kuruluşta ortaya konan fon ve malzeme hesap edilmemiştir) öğrenci başına aşağı yukarı 30 dolardır ki, bu da üniversiteler bütçesinin yüzde beşidir aşağı yukarı. Büyük Britanya'da öğrenci başına düşen gider daha yüksektir (aşağı yukarı 45 dolar), fakat üniversiteler gider toplamına oranla yüzdesi, Birleşik Devletlerde olduğundan daha azdır. (yüzde 3 ve yüzde 5 arasında değişir). Bu iki örnek krediler konusunda temenni edilecek seviye hakkında bir fikir verebilir.

Kıtap alım işleri bir şef kütüphanecinin olmayışından dolayı da güçleşmektedir; çünkü fakülte kütüphanecileri bu husustaki teşebbüslerini bir çok dairelere onaylatmak zorundadırlar. Bütün formaliteler hazır olduğu zaman, kredileri mali yıl sonundan evvel kullanabilmek için çoğu zaman vakit geçmiş olmaktadır. Kütüphane için ayrılmış ödeneği, kabul edilen bir sisteme göre kullanmaya yetkili bir şef kütüphanecinin tayini bu güçlükleri yenebilir.

Personel :

Ele alınan memlekette üniversite kütüphaneleri, diğer kütüphanelere kıyasla kalifiye kütüphaneci bakımından çok daha fakirdirler. Tahsil görmüş her şahsın kütüphaneci olabileceği kolaylıkla kabul edilir. Yüksek tahsil görmüş, fikir seviyesi çok yüksek şahısların bazan kendilerine göre, diğer şahısların nasıl çalıştıkları, neler yaptıkları hakkında bir fikir sahibi olmadan da çok değişik tutumlarıyla bir üniversite kütüphanesi organize ettikleri görülür. Kütüphanecilik milli okulunda yetişmiş bir kütüphaneci fakülte veya enstitü kütüphanelerinden birisinin başında olduğu halde, aynı üniversitenin diğer fakülte kütüphaneleri çoğu zaman çeşitli metodlarla çalışan, bu iş için hazırlanmamış olan memurlarla idare edilmekte ve meslekten yetişmiş kütüphanecinin diğerleri üzerinde hiç bir etkisi olmamaktadır. Son yedi yıl içinde kütüphanecilik milli okulundan diplomalı yetmiş kişiden, sadece yarım düzinesinin kendilerine çok ihtiyacı olan üniversite kütüphanelerinde çalışmakta olmaları hayli şaşırtıcıdır. Bu, onlara verilen mükâfatın çok az olmasındandır. Ücretler niçin bu kadar düşüktür? çünkü kütüphanecilik mesleğinin değeri pek bilinmemektedir. O halde bu küçük görme neden ileri geliyor? Çünkü kütüphanecinin özel olarak yetişmesi gerekli olduğu kabul edilmemekte ve kütüphanecinin yaptığı iş halâ bir büro işi olarak düşünülmemektedir. Böylece fasit daire tamamlanmaktadır.

Memlekette yetişmiş bazı kütüphaneciler henüz gençtirler, kütüphanelerin seviyesini yükseltmekte başvurulacak düzenleyici, sıralayıcı kişiler olarak kabul edilmeleri için uzun yılların geçmesi gerektir.

Teknik :

Bu koşullar altında, kütüphane tekniğinin her kütüphanede çeşitli olması çok tabiidir; bu çeşitlilik sadece kataloglama, sınıflama vs... için kabul edilmiş sistemleri değişik oluşundan değil, çoğu kendilerine göre, aynı olmayan tarzda işleyen sistemler kullanan kütüphanecilerin gösterdikleri maharetin farklı olusundan ileri gelir.

Bununla beraber, kütüphaneciler ulusal derneği, Dewey onlu sınıflamanın, ulusal dilde bir basımını yayınlamış ve İngiliz-Amerikan kataloglama düstürünü resmen kabul etmiştir. Fakat bu iki sistem bütün kütüphanecilere uygulan-

maz. Mühendislik bilimleri sahasında ihtisas kazanmış bir kütüphanede, çok faal olan bir kütüphaneci uluslararası onlu sınıflama sistemini, üniversitenin büyük merkez kütüphanelerinden birisi metodik bir katalog sistemini uygulamaktadır. Yalnız, bunlar bir kütüphanenin iyi çalışması için gerekli olan bazı tekniğin ek- sik bulunduğ u istisnai hallerdir.

Kütüphanelerden faydalanma :

Bu memleketin çok az üniversite kütüphanesinin öğrencilere ödünç kitap verdiğini daha önce işaret etmiştik, bunun sebebi kütüphanecilerin çoğ u zaman eserlerin kaybolmasından korkmalarıdır. Şüphesiz bu durum organizasyonun ve kütüphanelerin çalışma usullerinin zamanla mükemmelleşmesi sayesinde gide- rilecektir.

Fakat kitapların ve kütüphanelerin rolünün genişlemesine kütüphanecilerin gideremedikleri şu üç durum engel olur:

1 — Profesörler öğrencileri, kütüphaneden istifadeye ender olarak teşvik e- derler, Ekseriya öğrencilere ders özetlerini dağıtırlar, sonra öğrenciler bunları imtihanlarda muvaffak olabilmeleri için ezberlerler ki bu metot, sadece onlara orta seviyede diploma kazandırır; böylece ilerde meseleleri kendi kendilerine halledemez hale gelirler. Kütüphanecilerin daima profösörlerin, öğrencilerine bol bol kitablara başvurmayı öğretme yoluyla yardımcı bulunmalarına ihtiyacı olacaktır; tabii bunun için de öğrencilerin kütüphaneye serbestçe girebilmeleri ve kitapları kolayca ödünç alabilmeleri sağlanmalıdır.

2 — Ulusal dilde kitaplara sahip olmak her zaman kolay değildir. Hükümet geniş bir tecrüme programına girişmiştir, fakat bu, henüz yabancı teknik eser- lere müracaat zorunda olan teknik öğretim öğrencilerinin ihtiyaçlarına zamanın- da cevap verecek ölçüde değildir.

3 — Öğrencilerin çoğ u Fransızca, İngilizce, Almanca veya Rusça teknik ki- taplardan tam manasıyla istifade edebilecek kadar yabancı dil bilmemektedirler. Profesörler arasında yabancı memleketlerde incelemeler yapmış olanlar çoktur., bu imkân sahip olamamış gençler yabancı dildeki eserlerden pek faydalanama- maktadırlar.

Özet olarak, memleketin üniversite kütüphaneleri, halledilmesi ancak ortak laşa bir çaba isteyen hayli çok mesleklerle karşı karşıyadır. Bu çaba da ancak, eğer her üniversitede durumun gidişini değiştirmek ve böylece yüksek öğretimin seviyesini yükseltmek amacıyla, kütüphaneler komitesi ve üniversite rektörü veya başkanı ile ortaklaşa çalışan oldukça yetkili bir şef kütüphaneci mevcutsa gösterilebilir.

(Bull. de l' Unesco à l'intention des bibliothèques. Vol. : XVII, No. 3.1963)